

Sygn. akt XVII AmA 12/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Wydział XVII Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Bogdan Gierzyński

Protokolant: sekretarz sądowy Ewa Naróg

po rozpoznaniu w dniu 11 stycznia 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania G. S. prowadzącego (...) Gimnazjum im. (...) w L.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

o stwierdzenie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

na skutek odwołania od Decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 9 grudnia 2014 r., Nr (...)

1. uchyla punkt III zaskarżonej Decyzji w całości,
2. zasądza od Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów na rzecz G. S. prowadzącego (...) Gimnazjum im. (...) w L. kwotę 1360 zł (jeden tysiąc trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sygn. akt XVII AmA 12/15

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów decyzją z dnia 9 grudnia 2014 r., Nr (...):

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z dnia 16 lutego 2007 r. (Dz.U. Nr 50 poz. 331 ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, w zw. z § 5 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 107 poz. 887), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko przedsiębiorcy: G. S., L., al. (...), będącym organem prowadzącym (...) Gimnazjum im. (...) w L.:

A. po uprawdopodobnieniu stosowania przez w/w Przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu postanowień, które mogą być tożsame z postanowieniami wpisanymi do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks Postępowania Cywilnego (Dz.U. Nr 43 poz. 296, ze zm.), tj.:

1. zamieszczenie w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy - „Umowie o nauczanie dziecka” postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, w postaci: „ [...] Ustaloną kwotę czesnego Zleceniodawca zobowiązany jest opłacać na rachunek (...) Gimnazjum im. (...) w (...) nr

(...) lub do kasy szkoły w terminie do dnia 10-go każdego miesiąca z góry, również w miesiącach, w których przypadają ferie letnie lub zimowe";

2. zamieszczenie w stosowanej w obrocie z konsumentami wzorcu umowy – „Umowie o nauczanie dziecka” postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, w postaci:

„Umowa niniejsza zostaje zawarta na czas określony: (...)

Rozwiązanie umowy może nastąpić przez każdą ze stron z jednomiesięcznym okresem wypowiedzenia wpływającym na koniec miesiąca kalendarzowego, po uprzednim dokonaniu rozliczenia, o którym mowa w § 4 niniejszej umowy”;

3. zamieszczenie w stosowanej w obrocie z konsumentami wzorcu umowy - „Umowie o nauczanie dziecka” postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, w postaci:

„Sądem właściwym do rozstrzygania sporów wynikłych z niniejszej umowy jest Sąd Powszechny dla miasta L. ”.

4. zamieszczenie w stosowanej w obrocie z konsumentami wzorcu umowy - „Umowie o nauczanie dziecka” postanowienia, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, w postaci:

„Podmiot Kształcący ma prawo do wypowiedzenia niniejszej umowy w trybie natychmiastowym w razie:

(...)

nieopłacenia czesnego określonego w § 4 za okres dłuższy niż dwa miesiące ”;

B. po uprawdopodobnieniu stosowania przez w/w Przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, poprzez sprzeczne z dobrymi obyczajami działanie polegające na zablokowaniu pięciu niepowiązanych ze sobą oświadczeń o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych w „Oświadczeniu - zgodzie na przetwarzanie danych osobowych” i konieczności ich potwierdzenia za pomocą jednego podpisu, co może stanowić na gruncie ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (t.j. Dz.U. z 2003 r., Nr 153 poz. 1503 ze zm.) czyn nieuczciwej konkurencji, i przyjęciu zobowiązania przedsiębiorcy: G. S., L., al. (...), organu prowadzącego (...) Gimnazjum im. (...) w L., do podjęcia działań zmierzających do zaniechania naruszania zbiorowych interesów konsumentów poprzez zmianę treści bądź usunięcie zakwestionowanych postanowień i działań, nałożył na w/w Przedsiębiorcę, obowiązek wykonania przyjętego zobowiązania poprzez:

1) zmianę postanowienia zamieszczonego w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „Umowie o nauczanie dziecka”, w postaci: „[...] Ustaloną kwotę czesnego Zleceniodawca zobowiązany jest opłacać na rachunek (...) Gimnazjum im. (...) w (...) nr (...) lub do kasy szkoły w terminie do dnia 10-go każdego miesiąca z góry, również w miesiącach, w których przypadają ferie letnie lub zimowe” na postanowienie o treści: „Przez okres obowiązywania umowy ustala się wysokość czesnego następująco: W roku szkolnym 2014/2015 roczna wysokość czesnego wynosi 6.708,00 (słownie: sześć tysięcy siedemset osiem złotych) i jest płatna w 12 miesięcznych równych ratach. W roku szkolnym 2016/2017 roczna wysokość czesnego będzie zwaloryzowana w stosunku do czesnego 2015.2016 o roczny wskaźnik inflacji podany przez GUS i będzie płatna w 10 miesięcznych równych ratach”.

2) zmianę postanowienia zamieszczonego w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „Umowie o nauczanie dziecka”, w postaci: „1. Umowa niniejsza zostaje zawarta na czas określony: (...)

2. Rozwiązanie umowy może nastąpić przez każdą ze stron z jednomiesięcznym okresem wypowiedzenia wpływającym na koniec miesiąca kalendarzowego, po uprzednim dokonaniu rozliczenia, o którym mowa w § 4 niniejszej umowy poprzez usunięcie ust. 2.

3) usunięcie postanowienia zamieszczonego w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „Umowie o nauczanie dziecka”, w postaci: „Sądem właściwym do rozstrzygania sporów wynikłych z niniejszej umowy jest Sąd Powszechny dla miasta L. ”.

4) zmianę postanowienia zamieszczonego w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „Umowie o nauczanie dziecka”, w postaci: podmiot Kształcący ma prawo do wypowiedzenia niniejszej umowy w trybie natychmiastowym w razie:

(...)

nieopłacenia czesnego określonego w § 4 za okres dłuższy niż dwa miesiące" na postanowienie o treści: „Podmiot kształcący może rozwiązać umowę w trybie natychmiastowym w każdym czasie bez zachowania okresu wypowiedzenia w następujących przypadkach:

(...)

nieopłacenia czesnego określonego w § 4 za okres dłuższy niż dwa miesiące po uprzednim wezwaniu do zapłaty i wyznaczeniu dodatkowego terminu z informacją iż brak reakcji na powyższe spowoduje rozwiązanie umowy;

5) zmianę działania polegającego na zablokowaniu pięciu niepowiązanych ze sobą oświadczeń o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych w „Oświadczeniu - zgodzie na przetwarzanie danych osobowych” i konieczności ich potwierdzenia za pomocą jednego podpisu na następujące:

- rozdzielenie oświadczeń o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych i zamieszczeniu podpisu pod każdym z nich z osobna.

w terminie 1 miesiąca od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, w odniesieniu do nowych umów zawieranych z konsumentami oraz w terminie 2 miesięcy w stosunku do umów już obowiązujących;

II. na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, w zw. z § 5 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 107 poz. 887), nałożył na przedsiębiorcę: G. S., L., al. (...) organ prowadzący (...) Gimnazjum im. (...) w L., obowiązek złożenia sprawozdania o wykonaniu przyjętego zobowiązania, o którym mowa w punkcie I sentencji decyzji, w terminie 3 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji;

III. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z dnia 16 lutego 2007 r. (Dz.U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, w zw. z § 5 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2009 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz.U. Nr 107 poz. 887), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko przedsiębiorcy: G. S., L., al. (...), będącym organem prowadzącym (...) Gimnazjum im. (...) w L.:

1) uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów zamieszczenie w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy - „Umowie o nauczanie dziecka” postanowienia, które zostało wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, w postaci:

„ (...) Strony zobowiązane są nawzajem informować się o zmianie adresu doręczeń, pod rygorem uznania za skuteczne doręczenie pisma skierowanych na adres dotychczasowy”.

2) uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów zamieszczenie w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy - „Podaniu” (o przyjęcie do pierwszej klasy) postanowienia, które zostało wpisane

do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, w postaci:

„ Wpisowe nie podlega zwrotowi w razie rezygnacji ze szkoły ”,

co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 powołanej wyżej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i nakazał zaniechanie ich stosowania;

IV. Na podstawie art. 77 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz na podstawie art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dn. 14 czerwca 1960 r. Kodeksu postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 267), w zw. z art. 83 i art. 80 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów postanowił obciążyć przedsiębiorcę: G. S. L., al. (...), organu prowadzącego (...) Gimnazjum im. (...) w L. kosztami przeprowadzonego postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów o sygnaturze PvLU-61-9/14/IM i zobowiązał w/w Przedsiębiorcę do zwrotu na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwoty 32,30 zł (słownie: trzydzieści dwa złote i trzydzieści groszy), w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył G. S. prowadzący (...) Gimnazjum im. (...) w L., zaskarżając ją w części, tj. w zakresie pkt. III, w której:

1.) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów zamieszczenie w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy - „Umowie o nauczanie dziecka” postanowienia o treści: „(...) Strony zobowiązane są nawzajem informować się o zmianie adresu doręczeń pod rygorem uznania za skuteczne doręczenie pism na adres dotychczasowy”,

2.) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów zamieszczenie w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy - „Podanie” postanowienia o treści: „Wpisowe podlega zwrotowi w razie rezygnacji ze szkoły”.

Odwołujący zaskarżonej decyzji zarzucił:

1.) obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 26 ustawy z dnia 26 lutego 2016 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 385¹ k.c. poprzez błędne uznanie za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów zamieszczenie w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „Umowie o nauczanie dziecka” postanowienia,

„ (...) Strony zobowiązane są nawzajem informować się o zmianie adresu doręczeń pod rygorem uznania za skuteczne doręczenie pism na adres dotychczasowy”,

ze względu na okoliczność, że jest tożsama z postanowieniem umownym wpisanym do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. pod nr. 3355 podczas gdy mając na względzie stan faktyczny sprawy oraz aktualne orzecznictwo nie stanowi ono w żadnej mierze naruszenia zbiorowych praw konsumentów oraz nie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami.

2.) obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 26 ustawy z dnia 26 lutego 2016 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 385¹ k.c. poprzez błędne uznanie za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów zamieszczenie w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „Podanie” postanowienia, „Wpisowe podlega zwrotowi w razie rezygnacji ze szkoły”.

ze względu na okoliczność, że jest tożsama z postanowieniem umownym wpisanym do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. pod nr. 2508 podczas gdy mając na względzie stan faktyczny sprawy nie stanowi ono w żadnej mierze naruszenia zbiorowych praw konsumentów oraz nie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami, a jedynym celem jej stosowania jest zapewnienie ochrony interesu stron stosunku prawnego oraz mobilizację konsumenta do podejmowania racjonalnych decyzji w zakresie wyboru placówki nauczania dla swojego dziecka.

Mając na uwadze powyższe odwołujący wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji w pkt. III lub o zmianę zaskarżonej decyzji w pkt. III poprzez uznanie, iż:

1.) zamieszczone w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy - „Umowie o nauczanie dziecka” postanowienie o treści: „(...) Strony zobowiązane są nawzajem informować się o zmianie adresu doręczeń pod rygorem uznania za skuteczne doręczenie pism na adres dotychczasowy” - nie stanowi praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów,
2.) zamieszczone w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy - „Podanie” postanowienie o treści: „Wpisowe podlega zwrotowi w razie rezygnacji ze szkoły”. - nie stanowi praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Odwołujący wniósł ponadto o:

1.) przesłuchanie skarżącego G. S. ul. (...), (...)-(...) L., na okoliczność, celów stosowania wskazanych postanowień oraz faktu, iż stosowanie niniejszych postanowień umownych nie godzi w zbiorowe interesy konsumentów, jak również nie jest niezgodne z dobrymi obyczajami.
2.) zasądzenie na rzecz odwołującego się kosztów postępowania oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania powód wskazał, iż celem regulacji (w kwestii domniemania doręczenia na skutek braku wskazania aktualnego adresu) jest ochrona przedsiębiorcy w sytuacji nierzetelnych klientów, którzy nadużywają swoich praw celem uchylania się od zobowiązań, którym podlegają. W sytuacji wykreślenia niniejszego zapisu, jak stwierdził, szkoła pozbawiona zostaje możliwości realnego dochodzenia swoich roszczeń w razie konieczności ich egzekwowania. Zakwestionował twierdzenie zawarte w zaskarżonej decyzji, iż w „Umowie” nie ma jakichkolwiek innych postanowień, które modyfikowałyby zapis dotyczący skutku doręczenia w przypadku braku informacji o zmianie adresu. Jak podał, § 9 „Umowy” wprost reguluje, iż w sprawach nieunormowanych niniejszą umową, a dotyczących jej przedmiotu, mają zastosowanie przepisy Statusu Szkoły, kodeksu cywilnego i innych przepisów prawa. Nie ma, w ocenie powoda, podstaw do uznania w/w postanowienia jako tożsamego z niedozwoloną klauzulą umowną wskazaną w Rejestrze. W dalszej części wskazał, że w momencie deklaracji chęci pobierania nauki w instytucji przedsiębiorcy konsument zobowiązany jest do zapłaty zaliczki, która jest formą mobilizacji konsumenta do rzetelnego zawierania umowy o nauczanie dziecka. Wskazał ponadto, że Prezes UOKiK w uzasadnieniu skarżonej decyzji powołał się, na okoliczność, gdzie słabsza strona umowy - konsument nie może ponosić ujemnych konsekwencji w przypadku rezygnacji z kontynuowania określonego stosunku prawnego (odstąpienia od umowy) w szczególności, gdy strona nie spełnia świadczenia wzajemnego. Jednakże w sytuacji niestosowania niniejszej klauzuli, zdaniem odwołującego, to słabszą stroną stosunku w tym zakresie staje się Przedsiębiorca, który nie jest w stanie chronić się przed nieuczciwością konsumentów, narażając tym samym na straty zarówno sienie, jak i placówkę, którą kieruje. Podniósł, że decyzja o odstąpieniu od umowy prowadząca do przepadku zaliczki zawsze stoi po stronie konsumenta, dotyczy przyczyn leżących po jego stronie. W sytuacji, gdyby powodem chęci zerwania stosunku łączącego kontrahentów było niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy przez szkołę, konsument posiada inne instrumenty prawne, którymi może dochodzić swoich roszczeń. Ewentualny przepadek wpisowego konstrukcyjnie odpowiada instytucji „odstępnego” regulowanej przepisami Kodeksu cywilnego. Dodał, iż kwota wpisowego nie jest wygórowana, gdyż stanowi niecałe miesięczne wynagrodzenie za kształcenie ucznia. Jest to istotne w tym sensie, że celem Szkoły nie jest „wzbogacanie” się kosztem swoich uczniów, a wręcz przeciwnie, zasadnością niniejszego zapisu jest zabezpieczenie przed ewentualną szkodą, jaka powstałaby na skutek nieprzewidywalnego działania Konsumentów po stronie Szkoły.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Przedsiębiorca S. G., prowadzi działalność gospodarczą pod własnym imieniem i nazwiskiem, jako organ prowadzący (...) Gimnazjum im. (...) w L. i jest wpisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej. (...) Gimnazjum im. (...) w L. jest ponadto wpisane do ewidencji szkół niepublicznych Gminy L., pod numerem ewidencyjnym: (...). W/w Przedsiębiorca świadczy usługi oświatowe. /k. 51, k. 137 akt adm./

W latach 2013-2014 r. obowiązywały u Przedsiębiorcy następujące wzorce umowy:

- Regulamin bonifikaty chesnego,
- druki podań (o przyjęcie do pierwszej klasy),
- Oświadczenie - zgody na przetwarzanie danych osobowych,
- Umowa o nauczanie dziecka. /k. 48-49, k. 50, k. 97, k. 99-135 akt adm./

Przedsiębiorca zawarł, we wzorcu umowy - „Umowie o nauczanie dziecka” (Umowa), następujące postanowienia:

1. **w § 4 ust. 1** - „[...] Ustaloną kwotę chesnego Zleceniodawca zobowiązany jest opłacać na rachunek (...) Gimnazjum im. (...) w (...) nr (...) lub do kasy szkoły w terminie do dnia 10-go każdego . miesiąca z góry, również w miesiącach, w których przypadają ferie letnie lub zimowe”; /k. 30, k. 40, k. 100, k. 103, k. 106, k. 109, k. 112, k. 115, k. 118, k. 121, k. 127, k. 130, k. 133 akt adm./

2. **w § 3 ust. 1 i 2** - „Umowa niniejsza zostaje zawarta na czas określony: (...) Rozwiązanie umowy może nastąpić przez każdą ze stron z jednomiesięcznym okresem wypowiedzenia upływającym' na koniec miesiąca kalendarzowego, po uprzednim dokonaniu rozliczenia, o którym mowa w § 4 niniejszej umowy”; /k. 31, k. 38, k. 100, k. 103, k. 106, k. 109, k. 112, k. 115, k. 118, k. 121, k. 124, k. 127, k. 130, k. 133 akt adm./

3. **w § 9** - „Sądem właściwym do rozstrzygania sporów wynikłych z niniejszej umowy jest Sąd Powszechny dla miasta L.”; /k. 31, k. 39, k. 101, k. 104, k. 107, k. 110, k. 113, k. 116, k. 119, k. 122, k. 125, k. 128, k. 131, k. 134 akt adm./

4. **w § 5 ust. 1a** - „Podmiot Kształcący ma prawo do wypowiedzenia niniejszej umowy w trybie natychmiastowym w razie: (...) nieopłacenia chesnego określonego w § 4 za okres dłuższy niż dwa miesiące”; /k. 31, k. 38-39, k. 101, k. 104, k. 107, k. 110, k. 113, k. 116, k. 119, k. 122, k. 125, k. 128, k. 131, k. 134 akt adm./

5. **§ 8 ust. 2** - „(...) Strony zobowiązane są nawzajem informować się o zmianie adresu doręczeń, pod rygorem uznania za skuteczne doręczenie pisma skierowanych na adres dotychczasowy”; / k. 101, k. 104, k. 107, k. 110, k. 113, k. 116, k. 119, k. 122, k. 125, k. 128, k. 131, k. 134 akt adm./

Przedsiębiorca zawarł ponadto, we wzorcu w postaci „Podania” (o przyjęcie do pierwszej klasy), następujące postanowienie: „Wpisowe nie podlega zwrotowi w razie rezygnacji ze szkoły”. /k. 97-98 akt adm./

Powyższe postanowienia (od nr 1 do nr 5), regulujące prawa i obowiązki stron umowy o nauczanie dziecka, jaką zawiera Przedsiębiorca z konsumentami, mogą wyczerpywać znamiona bezprawności poprzez tożsamość z niedozwolonymi klauzulami umów, już wpisanymi do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c.

Postanowienie wzorca określone w punkcie 1. może odpowiadać klauzuli umieszczonej w Rejestrze, np. pod numerem (...) o treści: "Opiekun zobowiązuje się do opłaty ustalonego przez właściciela chesnego przez okres 12 miesięcy (tj. od IX do VIN) do 6-go dnia każdego miesiąca." (wyrok SOKiK z dnia 26.11.2009 r., sygn. akt XVII AmC 341/09).

Postanowienie wzorca określone w punkcie 2. może odpowiadać klauzuli umieszczonej w Rejestrze, np. pod numerem (...) o treści: "Umowa zostaje zawarta na czas, określony z możliwością wypowiedzenia przez obie strony w każdym

czasie za jednomiesięcznym wypowiedzeniem ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego." (wyrok SOKiK z dnia 17.04.2012 r., sygn. akt XVII AmC 3757/10).

Postanowienie wzorca określone w punkcie 3. może odpowiadać klauzuli umieszczonej w Rejestrze, np. pod numerem (...) o treści: "W przypadku braku zgody, co do ich rozstrzygnięcia, wszelkie spory będą rozstrzygane przez właściwy rzeczowo Sąd w Poznaniu" (wyrok SOKiK z dnia 06.12.2011 r., sygn. akt XVII AmC 3756/10) oraz nr (...) o treści: „Wszelkie spory rozstrzygać będzie Sąd dla M. K.", (wyrok SOKiK z dnia 12.01.2005 r., sygn. akt XVII Amc 13/04).

Postanowienie wzorca określone w punkcie 4. może odpowiadać klauzuli umieszczonej w Rejestrze, np. pod numerem (...) o treści: "Uczelnia może rozwiązać umowę w trybie natychmiastowymi, w każdym czasie, bez zachowania okresu wypowiedzenia) w następujących przypadkach: a) Student zalega z płatnościami z tytułu jakichkolwiek opłat lub odsetek ustawowych za zwłokę z tytułu nieterminowego ich wnoszenia (...)", (wyrok SOKiK z dnia 15.03.2012 r., sygn. akt XVII AmC 3744/10).

Postanowienie wzorca określone w pkt. 5 może odpowiadać klauzuli umieszczonej w Rejestrze, np. pod numerem (...) o treści: "Kaźda ze stron zobowiązuje się zawiadomić drugą Stronę o zmianie adresu wskazanego dla celów niniejszej umowy. W przypadku braku poinformowania o zmianie adresu jakakolwiek korespondencja przesłana na ostatni znany adres drugiej Strony będzie uważana za prawidłowo doręczoną" (wyrok SOKiK z dnia 26.01.2012 r., sygn. akt XVII AmC 3235/10).

Postanowienie wzorca „Podanie" może natomiast odpowiadać klauzuli umieszczonej w Rejestrze, np. pod numerem (...) o treści: "W przypadku rezygnacji wpisowe nie podlega zwrotowi" (wyrok SOKiK z dnia 12.05.2011 r., sygn. akt XVII AmC 147/10) oraz pod numerem (...) (wyrok SOKiK z dnia 04.08.2004 r., sygn. akt XVII AmC 46/03), wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 kwietnia 2005 r. (sygn. akt VI ACa 947/04); wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2006 r., (sygn. akt I CSK 135/05); wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 lipca 2006 r. (sygn. akt VI ACa 634/06); wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2007 r., (sygn. akt III SK 21/06).

W stosowanym, w obrocie z konsumentami „Oświadczeniu - zgodzie na przetwarzanie danych osobowych", Przedsiębiorca podjął działanie polegające na zablokowaniu przez Gimnazjum pięciu niepowiązanych ze sobą oświadczeń o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych, przy jednoczesnej konieczności potwierdzenia ich wszystkich za pomocą jednego podpisu. Działanie takie może stanowić czyn nieuczciwej konkurencji na gruncie powołanej ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, a przez to w konsekwencji również praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, określoną w powołanej wyżej ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów. /**k. 99, k. 102, k. 105, k. 108, k. 111, k. 114, k. 117, k. 120, k. 123, 126, k. 129, k. 132, k. 135 akt adm.**/

W odniesieniu do postanowień wzorców umownych, wskazanych wyżej w pkt. od 1 do 4 oraz zakwestionowanego działania w zakresie oświadczeń woli w związku z przetwarzaniem danych osobowych Przedsiębiorca zobowiązał się w terminie 1 miesiąca od dnia uprawomocnienia się decyzji, w odniesieniu do nowych umów zawieranych z konsumentami oraz w terminie 2 miesięcy w stosunku do umów już obowiązujących do:

1) zmiany postanowienia zamieszczonego w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „Umowie o nauczanie dziecka", w postaci: „[...] Ustaloną kwotę czesnego Zleceniodawca zobowiązany jest opłacać na rachunek (...) Gimnazjum im. (...) w (...) nr (...) lub do kasy szkoły w terminie do dnia 10-go każdego miesiąca z góry, również w miesiącach, w których przypadają ferie letnie lub zimowe" na postanowienie o treści: „Przez okres obowiązywania umowy ustala się wysokość czesnego następująco: W roku szkolnym 2014/2015 roczna wysokość czesnego wynosi 6.708,00 zł (słownie: sześć tysięcy siedemset osiem złotych) i jest płatna w 12 miesięcznych równych ratach. W roku szkolnym 2016/2017 roczna wysokość czesnego będzie zwaloryzowana w stosunku do czesnego 2015/2016 o roczny wskaźnik inflacji podany przez GUS i będzie płatna w 10 miesięcznych równych ratach";

2) zmiany postanowienia zamieszczonego w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „Umowie o nauczanie dziecka", w postaci: „1. Umowa niniejsza zostaje zawarta na czas określony: (...) 2. Rozwiązanie umowy może nastąpić przez każdą ze stron z jednomiesięcznym okresem wypowiedzenia upływającym na koniec miesiąca

kalendaryzowego, po uprzednim dokonaniu rozliczenia, o którym mowa w § 4 niniejszej umowy" poprzez usunięcie ust. 2;

3) usunięcia postanowienia zamieszczonego w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „Umowie o nauczanie dziecka”; w postaci: „Sądem właściwym do rozstrzygnięcia sporów wynikłych z niniejszej umowy jest Sąd Powszechny dla miasta L. ”;

4) zmiany postanowienia zamieszczonego w stosowanym w obrocie z konsumentami wzorcu umowy „Umowie o nauczanie dziecka”, w postaci: „Podmiot Kształcący ma prawo do wypowiedzenia niniejszej umowy w trybie natychmiastowym w razie:

(...)

nieopłacenia czesnego określonego w § 4 za okres dłuższy niż dwa miesiące" na postanowienie o treści: „Podmiot kształcący może rozwiązać umowę w trybie natychmiastowym w każdym czasie bez zachowania okresu wypowiedzenia w następujących przypadkach:

(...)

nieopłacenia czesnego określonego w § 4 za okres dłuższy niż dwa miesiące po uprzednim wezwaniu do zapłaty i wyznaczeniu dodatkowego terminu z informacją, iż brak reakcji na powyższe spowoduje rozwiązanie umowy;

5) zmiany działania polegającego na zablokowaniu pięciu niepowiązanych ze sobą oświadczeń o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych w „Oświadczeniu - zgodzie na przetwarzanie danych osobowych" i konieczności ich potwierdzenia za pomocą jednego podpisu na następujące:

- rozdzielenie oświadczeń o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych i zamieszczeniu podpisu pod każdym z nich z osobna. **/k. 37-41 akt adm./**

W 2013 r. powód osiągnął przychód w wysokości (...)zł. **/k. 21 akt adm./**

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o dowody z dokumentów zgromadzonych w postępowaniu administracyjnym, które nie były przez żadną ze stron niniejszego postępowania kwestionowane.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko zajęte przez Sąd Najwyższy w Wyroku z dnia 12 lutego 2014 r. sygn. III SK 18/13, że w odniesieniu do art. 24 ust. 1 uokik zdecydowanie przeważa w praktyce (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2012 r., III SK 25/12; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 6 grudnia 2012 r., VI ACa 861/12; wyroki SOKiK z 15 lipca 2010 r., XVII Ama 28/09; z 23 sierpnia 2010 r., XVII Ama 86/09; z 23 maja 2011 r., XVII Ama 212/09; z 23 maja 2011 r., XVII Ama 212/09; z 24 maja 2012 r., XVII Ama 31/11; z 14 stycznia 2013 r., XVII Ama 85/11; z 24 kwietnia 2013 r., XVII Ama 63/10) i piśmiennictwie pogląd, zgodnie z którym do stwierdzenia, że dane zachowanie przedsiębiorcy jest bezprawne, niezbędne jest sięgnięcie do innych niż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów z 2007 r. przepisów prawa nakładających na przedsiębiorcę określony obowiązek (nakaz / zakaz) w obrocie konsumenckim (A. Wędrychowska-Karpińska, A. Wiercińska-Krużewska [w:] Stawicki, Stawicki, Ustawa, s. 539).

Z wcześniejszego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego tzw. rozszerzonej prawomocności wpisu postanowienia wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone u (wyroki Sądu Najwyższego z 20 września 2013 r., II CSK 708/12; z 23 października 2013 r., IV CSK 142/13; postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2011 r., I CSK 676/10; uchwały Sądu Najwyższego z 7 października 2008 r., III CZP 80/08, OSNC 2009 nr 9, poz. 118; z 13 stycznia 2011 r., III CZP 119/10, OSNC 2011 nr 9, poz. 95) wynika zaś, że zachowaniu

polegającemu na stosowaniu przez innego przedsiębiorcę postanowień wzorca umowy wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 24 ust. 2 pkt 1 uokik z 2007 r., nie można przypisać bezprawności. Nie jest to bowiem zachowanie sprzeczne z ukształtowanymi w k.p.c. zasadami funkcjonowania rejestru i skutkami wyroku uznającego postanowienie wzorca umowy za postanowienie niedozwolone w ramach tzw. abstrakcyjnej kontroli wzorców umów. Dlatego w piśmiennictwie już wcześniej wskazywano, że art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy znajduje zastosowanie 16 wyłącznie do przedsiębiorcy, który nie stosuje się do orzeczonego zakazu wykorzystywania niedozwolonych postanowień umowy (w szczególności zob. M. Rejdak, Postępowanie w sprawie uznania za niedozwolone postanowień wzorca umowy. Komentarz, Warszawa 2009, s. 133 i 138; R. Trzaskowski, Przesłanki i skutki uznania postanowień wzorca umowy za niedozwolone (art. 47936- 47945 k.p.c.) [w:] red. E. Holewińska-Łapińska, Prawo w działaniu. 6. Sprawy cywilne, Warszawa 2008, s. 238).

W dalszej kolejności należy stwierdzić, że w argumentacji zawartej w uzasadnieniu uchwały III SZP 3/06 odwołano się w szerokim zakresie do potrzeby zapewnienia efektywności dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. Urz. UE 1993 L 95, wydanie specjalne polskie Dz.U.UE-sp.15-2-288, dalej jako Dyrektywa 93/13).

Ze względów wynikających z zasad unijnego prawa intertemporalnego dotyczących przystępujących do Unii Europejskiej nowych państw członkowskich, Sąd Najwyższy nie mógł w tej sprawie wystąpić z odpowiednim pytaniem prejudycjalnym. W dacie podejmowania uchwały III SZP 3/06 nie było zaś orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej jako TSUE) dotyczącego bezpośrednio kwestii efektywnej realizacji w porządku krajowym wymogów wynikających z art. 7 dyrektywy 93/13.

Sytuacja w tym zakresie zmieniła się z chwilą wydania przez TSUE wyroku z 26 kwietnia 2012 r. w sprawie C-472/10 Invitel, w którym Trybunał wypowiedział się w przedmiocie wykładni art. 7 dyrektywy 93/13. Z uzasadnienia tego wyroku wynika jednoznacznie, że w ocenie TSUE, skuteczna realizacja celu zakładanego przez art. 7 dyrektywy 93/13 „wymaga [...] by postanowienia umowne ujęte we wzorcu umowy konsumenckiej uznane za nieuczciwe wskutek powództwa o zaniechanie naruszeń wytoczonego przeciwko zainteresowanemu przedsiębiorcy [...] nie wiązały ani tych konsumentów, którzy byli stronami postępowania o zaniechanie naruszeń, ani też tych konsumentów, którzy zawarli z tym przedsiębiorcą umowę, do której stosuje się ten sam wzorzec umowy” (pkt 38). W dalszej kolejności TSUE stwierdził, że „zastosowanie [...] sankcji nieważności nieuczciwego postanowienia umownego, skutecznej względem wszystkich konsumentów, którzy zawarli umowę konsumencką, do której stosuje się ten sam wzorzec umowy, zapewnia, że konsumenci ci nie będą związani omawianym postanowieniem” (pkt 40). Z przywołanego orzeczenia wynika jednoznacznie, że w ocenie TSUE taka interpretacja art. 47943 k.p.c., jaką przyjęto w powołanym powyżej orzecznictwie Izby Cywilnej Sądu Najwyższego, odpowiada wymogom wynikającym z art. 7 dyrektywy 93/13 i nie ma potrzeby odwoływania się do zasady efektywności prawa unijnego w celu poszerzenia zakresu skutków wpisu postanowienia do rejestru niedozwolonych postanowień.

Ze sprawy C-472/10 Invitel zatem jednoznacznie, że sprzeczne z dyrektywą 93/13, jako jedną z dyrektyw wymienioną w załączniku I, nie jest stosowanie postanowień wzorca wpisanego do rejestru postanowień uznanych za niedozwolone przez jakiegokolwiek innego przedsiębiorcę, ale tylko przez przedsiębiorcę, który uczestniczył w postępowaniu zakończonym wpisem do rejestru.

Powyzszą wykładnię uzasadnia także Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20.11.2015 r. sygn. III CZP 17/15, zgodnie z którą prawomocność materialna wyroku uznającego postanowienia wzorca umowy za niedozwolone – także po wpisaniu tego postanowienia do rejestru- nie wyłącza powództwa o uznanie za niedozwolone postanowienia tej samej treści normatywnej, stosowanej przez przedsiębiorcę niebędącego pozwanym w sprawie, w której wydano wyrok.

Mając powyższe na względzie, za zasadny należy uznać zarzut naruszenia art. 24 ust. 2 pkt 1 uokik, a w konsekwencji uwzględnienia tego zarzutu za zasadne należy uznać także zarzuty dotyczące zastosowania art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 26 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Wobec zasadności powyższych zarzutów, należało uznać za bezprzedmiotowe zarzuty naruszenia art.3851 § 1 k.c., art. 27 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art.7 k.p.a.

Z tych względów zaskarżoną Decyzję należało uchylić wobec braku podstaw do jej wydania (art.47931a § 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania orzeczono stosownie do wyniku sporu, zasądając na rzecz powoda koszty zastępstwa procesowego według norm przepisanych (art.98 k.p.c.).